

Over een kleine mol...

Muziek in prentenboeken

Prentenboeken zijn 'hot', ook in de kinderopvang. Ze zijn een krachtig middel om de taalontwikkeling van kinderen te stimuleren en bovendien beleven kinderen er veel plezier aan. Ze komen dankzij een prentenboek even in een andere wereld. En in die andere wereld klinkt ook muziek. Door plaatjes te kijken, liedjes te zingen en beelden te verklanken, vinden kinderen een bevestiging van wat vertrouwd is, en wordt hun wereld verruimd met nieuwe spannende muzikale ontdekkingen.

Het is woensdagmiddag op buitenschoolse opvang De Krullebaar. De groep oudste kinderen is druk in de weer met instrumenten en andere geluidsbronnen. 'Néé!' roept de tienjarige Niels. 'Zo klinken konijnenkeutels niet! Het moet veel korter.' En hij slaat met een houten stokje snel op een woodblock. De anderen knikken lachend. Dat is inderdaad veel beter. 'Dan kunnen we het bekken misschien gebruiken voor de duivenpoep!' stelt Britt voor. 'Of voor het varken?' De kinderen zoeken uit welke geluiden het beste klinken bij de verschillende poepjes uit het boek *Over een kleine mol die wil weten wie er op zijn kop gepoept heeft*.

Bij prentenboeken denk je vaak aan jonge kinderen maar ook oudere kinderen kunnen er veel plezier aan beleven. Er komen in de verhalen vaak geluiden voor die je kunt nadoen met je mond, instrumenten of andere klankbronnen. Het je kunnen voorstellen van klanken naar aanleiding van beelden, zonder dat je de geluiden daadwerkelijk hoort, noemen we muzikaal voorstellingsvermogen. Dat ontwikkelt zich in de loop der jaren en begint al op jonge leeftijd doordat kinderen eerst het geluid, van bijvoorbeeld een koe, horen en het vervolgens nadoen.

Tips voor de keuze van het prentenboek:

- De keuze van het prentenboek is belangrijk. Lees daarom eerst zelf het prentenboek terwijl je het verhaal als een film voor je ziet. Welke geluiden hoor je in gedachten? Denk ook aan achtergrondgeluiden. Begin met een boek waarbij makkelijk geluiden zijn voor te stellen.
- In bijna elk prentenboek zitten geluiden. Denk daarbij aan het verklanken van de geluiden van bijvoorbeeld dieren die in het boek voorkomen. Een koe kun je met je mond nadoen maar ook met een instrument of een andere klankbron. Elke keer dat er 'boe' in het verhaal voorkomt, zeg je niks maar laat je het instrument klinken. Dit kun je ook doen wanneer de koe wel is getekend is maar geen 'tekst' heeft. Beide invullingen geven een verrassend effect.
- Zorg voor een niet te lang verhaal. Kort het desnoods in.

Later kan het kind het geluid bij een plaatje zelf oproepen vanuit het geheugen. Dat doet dus een beroep op het cognitieve vermogen. Nog weer later leren kinderen dat je bij een plaatje van de koe een bepaald instrument kunt kiezen om het geluid na te bootsen. Zoals vandaag in De Krullebaar waar de kinderen uitproberen en bediscussiëren hoe de koeienvlaai 'FFFLATSSS' het beste zal klinken.

Verschillende invalshoeken

Er zijn allerlei activiteiten bij het boek te bedenken die kinderen zelfstandig kunnen uitvoeren. Zo kun je denken aan het maken van een liedje, een grappig poepjesspel (welk geluid hoort bij welke tekening van de verschillende poepjes?) of een poepjesbingo. Door het prentenboek vanuit verschillende invalshoeken te benaderen, kunnen de kinderen op meerdere manieren aan de slag en zal iedereen er aan mee kunnen doen vanuit zijn eigen interesse.

Genieten van elkaar

Aan het einde van de middag staat Niels met een nepdrol op zijn hoofd voor twintig kinderen. Het is tijd voor

Tips voor het werken met prentenboeken:

- Lees het prentenboek eerst rustig voor en geef de kinderen ruimte voor reacties. Laat ze ook naar de plaatjes kijken.
- Werken met muziek is werken met geluid. Spreek daarom van tevoren af hoe hard het geluid mag klinken. Wijs desnoods een 'geluidsbewaker' aan.
- Help de kinderen met het verdelen van de rollen in het boek. Ze ervaren de saamhorigheid pas wanneer iedereen zich evenveel inzet.
- Bedenk zelf van tevoren een aantal geluiden of een activiteit, zoals een liedje of dansje, die je kunt inzetten wanneer de groep vastloopt.
- Bij elk prentenboek is een liedtekstje te verzinnen. Kinderen gebruiken vaak moeilijke melodieën, dus houd een eenvoudige achter de hand. Laat ze gebruikmaken van een (online)rijmwoordenboek.
- Laat de kinderen hun kunsten uitvoeren voor de anderen. Het voorbereiden van en werken aan die presentatie zorgt ervoor dat kinderen doelgericht gaan werken en de noodzaak zien om naar kwaliteit te streven.
- Stimuleer de kinderen om de tijd te nemen tijdens de presentatie voor zowel het gesproken woord als de te maken geluiden. Laat ze ervaren hoe spannend het is om met stiltes te spelen.

Andere prentenboeken met muzikale mogelijkheden:

- *Dat klinkt als muziek in mijn oren*, Nanda Roep/Barbara de Wolf, Uitgeverij Zwijsen
- *Wij gaan op berenjacht*, Helen Oxenbury/Michael Rosen, Uitgeverij Gottmer
- *Een huis vol muziek*, Claudia Verhelst, Uitgeverij De Eenhoorn
- *Kom nou, Bommes*, Jane Simmons, Uitgeverij Zirkoon
- *Kwaaak*, Martin Waddell/Helen Oxenbury
- *De krekel die niet tjirpen kon*, Eric Carle, Uitgeverij Gottmer
- *Koosje maakt muziek*, Vera de Backker, Uitgeverij Gottmer
- *Drie haasjes gaan slapen*, Betty Sluyzer/Pauline Oud, Mercis Publishing

de slotpresentatie van het prentenboek. Niels speelt zijn mollenrol met verve en vraagt met een slome mollenstem: 'Heb jij op mijn kop gepoept?' 'Ik? Hoessso?' slist het konijn Britt. 'Ik doe dat sssso...' En ze slaat driftig op het woodblock. Het publiek kijkt ademloos toe tot ze weten wie het heeft gedaan. Daarna zet de groep het zelfgemaakte lied in en iedereen mag een keertje bij het lied op de instrumenten spelen. Tot slot rennen twintig kinderen naar de verschillende drollentekeningen in de hal, afhankelijk van welk poepje, verklankt op het instrument, ze horen.

Deze manier van werken naar een slotpresentatie geeft kinderen de kans hun werk, zelfstandig uitgewerkt, te laten zien. En het geeft zo anderen de kans om ervan te genieten. En dat lukt! Zowel de presenterende groep als het publiek genieten met volle teugen. Het is een geslaagde woensdagmiddag in de buitenschoolse opvang De Krullebaar.

'Hoe zou het poepje van een Krullebaar eigenlijk klinken?' vraagt Britt zich af. •